nationale wetenschaps agenda

HERKEN JIJ NEPNIEUWS?

ECHT OF NEP?

Niet alle informatie op social media (zoals Snapchat, TikTok en Instagram) is waar. Sommige mensen verzinnen berichten. Of ze maken grapjes, waarvan jij misschien denkt dat het echt waar is. Hoe weet je of iets echt of nepnieuws is?

Jos van Helvoort is onderzoeker op het gebied van media en informatie aan De Haagse Hogeschool. Hij deed ook onderzoek naar hoe kinderen nepnieuws kunnen leren herkennen. Want volgens Jos is het belangrijk dat kinderen weten welke berichten je wel en niet moet geloven.

#1 WAT IS NEPNIEUWS PRECIES?

"Nepnieuws is nieuws dat expres verzonnen is. Of foto's die bewerkt zijn, om je op het verkeerde been te zetten. Nepnieuws zoals we het nu kennen, bestaat pas een paar jaar. Het is ontstaan door social media. Toen die nog niet bestonden, konden alleen kranten en het journaal een groot publiek bereiken. De mensen die de verhalen in de krant en het journaal maken (journalisten), checken heel goed of alles klopt wat ze willen vertellen. Maar nu Facebook, Instagram en Snapchat bestaan, kan iedereen berichten delen. Zonder dat iemand controleert of die berichten echt zijn."

#2 WAAROM WORDT NEPNIEUWS GEMAAKT?

"Daar zijn verschillende redenen voor. De eerste reden is om mensen naar een website te lokken. Er zijn websites die geld krijgen voor elke persoon die naar hun website komt. **En hoe krijg je mensen naar je website? Door spannende verhalen te verzinnen!** Wat zou jij doen als je op internet een kop ziet 'Suzan en Freek zijn uit elkaar'? Dan klik je erop, want je bent nieuwsgierig geworden! Een tweede reden is humor. Soms worden foto's op een grappige manier bewerkt. Maar je ziet niet altijd duidelijk dat zo'n foto bewerkt is. Sites als De Speld en Nieuwspaal maken grapjes over het nieuws. Maar als je niet weet dat het een grapje is, kan je ook in de war worden gebracht. Als laatste kan er een politieke reden zijn. De maker van het nieuws verzint iets, waardoor jij niet meer weet wat je moet geloven. In verkiezingstijd zie je bijvoorbeeld dat neppe berichten verschijnen, waardoor je een verkeerd beeld krijgt van populaire politieke partijen."

#3 IS HET ERG?

"Als je nepnieuws herkent, is het niet zo erg. Het kan zelfs best grappig zijn. Maar als je het niet herkent, kan het gevaarlijk zijn. Zo zei Trump (de vorige president van Amerika) dat bleekmiddel inspuiten helpt tegen corona. Stel dat iemand dat had geloofd en echt bleekmiddel had ingespoten... Dan was diegene waarschijnlijk erg ziek geworden."

#4 HOE KUN JE NEPNIEUWS HERKENNEN?

"Ten eerste is het belangrijk om niet alles te geloven wat je ziet, hoort of leest. Hou er altijd rekening mee dat het nep kan zijn. Kom je een opvallend nieuwsbericht tegen waarvan je twijfelt of het waar is? Dan is het goed om op internet te zoeken of je het bericht ook ergens anders kunt vinden. Ook is het goed om te kijken van wie het bericht afkomstig is. Als je bijvoorbeeld een bericht leest van het NOS Jeugdjournaal, RTL Nieuws of NU.nl, is het bericht waarschijnlijk waar. **Herken je de bron niet? Dan kan het zijn dat het bericht nep is.** En lees je een bericht van De Speld of Nieuwspaal, dan is het een grap!"